

Handläggare: Lars B Strand
Tfn: 508 09 023

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Organisationsöversyn av Gatu- och fastighetskontoret - yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande. Nämnden avvisar därmed förslaget att helhetsansvaret för gatudriften förs till en central förvaltning och anser att bl.a. fastighetsförvaltningen bör utredas ytterligare.

Ylva Tengblad
Stadsdelsdirektör

Yngve Lindström
Avdelningschef

Sammanfattning

I en konsultrapport föreslås att gatu- och fastighetskontoret organiseras i två förvaltningar under en trafik- och exploateringsnämnd, Trafikkontoret och Exploateringskontoret. Trafikkontoret föreslås bl.a. få helhetsansvar för gatudriften och Exploateringskontoret för exploaterings- och byggandefrågor. Stadsdelsnämnderna föreslås få helhetsansvar för parkerna. Fastighetsförvaltningen bolagiseras ytterligare och övriga delar av verksamheten överförs till Saluhallsförvaltningen.

Förvaltningen anser inte att ansvaret för gatudriften i staden ska samlas under en central nämnd. Förvaltningen anser att stadsdelsnämnderna bör få helhetsansvaret för parkerna och resurser för att ta detta ansvar. Innan ställning kan tas till fastighetsförvaltningen behövs mer utredning.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom stadsmiljö- och planeringsavdelningen. Information har lämnats vid förvaltningsgruppen den 16 augusti 2004.

Bakgrund

Stadsdirektören har kommunstyrelsens uppdrag att genomföra en översyn av gatu- och fastighetskontoret. Ett motiv för översynen har varit ökad transparens och effektivisering. Solving Bohlin & Strömberg har engagerats som konsultstöd till stadsdirektören.

Konsultrapporten har remitterats till stadsledningskontoret, Stadshus AB, gatu- och fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, saluhallsstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, de fackliga organisationerna samt till samtliga stadsdelsnämnder för yttrande senast den 27 augusti 2004. En sammanfattning av rapporten har tidigare tillställts nämndens ledamöter och suppleanter. Den fullständiga konsultrapporten kan erhållas hos nämndens sekreterare, tfn 508 09 015.

Rapporten

I rapporten föreslås att gatu- och fastighetskontoret organiseras i två förvaltningar under en trafik- och exploateringsnämnd. Den ena förvaltningen benämns Trafikkontoret och får bl.a. helhetsansvar för gatudriften. Den andra benämns Exploateringskontoret och får ansvar för exploatering och byggande. På så sätt fokuseras organisationen på två huvuduppgifter.

Stadsdelsnämndernas ansvar för snöröjning och gatuskötsel föreslås återföras till en central nämnd. Stadsdelsnämnderna föreslås få helhetsansvar för parkerna med undantag för exploatering och vissa större, ”stadsgemensamma” parker. Ansvaret för dessa läggs på Trafikkontoret. Fastighetsförvaltningens överförande till bolag fullföljs och resterande delar av verksamheten slås samman med Saluhallsförvaltningen till Stadsfastigheter. Personalbesparingen anges till mellan 148 och 231 årsarbetare.

Förvaltningens synpunkter***Allmänt***

Stadsdelsförvaltningen kan inte närmare bedöma konsulternas nulägesbeskrivning av gatu- och fastighetskontoret. Stadsdelsförvaltningens erfarenheter av samarbetet med gatu- och fastighetskontoret är i huvudsak goda. I rapporten föreslås bl.a. att de breda och omfattande samrådsmötena på tjänstemannanivå mellan gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningarna delas upp i några åtskilda fokuserade samrådsgrupper. Detta är inte ett önskemål som framförts från stadsdelsförvaltningarna. En uppdelning skulle kunna fungera men synes kräva att stadsdelsförvaltningarnas personal avsätter mer tid för sammanträden med det nya Trafikkontoret. Enligt stadsdelsförvaltningens mening är

samråd angeläget även i det trafikstrategiska arbetet och särskilt när det gäller trafiksäkerhet.

Motsvarande resonemang förs i rapporten om Exploateringskontoret. Stadsdelsförvaltningen deltar redan nu i en samrådsgrupp inför exploateringen av Sabbatsbergsområdet. Den kan inte gärna fokuseras mera. Samråd med stadsdelsförvaltningarna bör enligt förvaltningens mening även etableras inom de stora projekt som föreslås få en egen avdelning inom Exploateringskontoret. För Norrmalms del gäller det Norra Stationsområdet.

Enligt förvaltningens mening talar mycket för en organisation som fokuserar på två huvuduppgifter. Uppgiften att arbeta för ett ökad bostadsbyggande ligger emellertid nära stadsbyggnadskontorets uppgifter. En närmare analys av det föreslagna Exploateringskontorets gränsyta mot stadsbyggnadskontorets uppgifter saknas i rapporten. Det förefaller som om ett visst dubbelarbete utförs f.n. p.g.a. det delade ansvaret mellan gatu- och fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret i exploateringsfrågor. Ett alternativ med en gemensam nämnd för exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret diskuteras inte heller. Enligt stadsdelsförvaltningens mening finns, med utgångspunkt från såväl kravet på transparens som behovet av ett snabbare bostadsbyggande, även motiv att analysera stadsbyggnadskontoret.

Konsulternas kännedom om stadsdelsnämndernas uppdrag synes begränsad. De förfaller ha uppfattningen att stadsdelsnämnderna bara sköter mjuka frågor (sid. 69). Enligt nuvarande organisation är facknämnder och stadsdelsnämnder sidoordnade varandra och delar på ansvaret för vissa uppgifter. Det är möjligt att det inte är effektivt att dela på vissa uppgifter. Detta får i så fall vägas mot de närdemokratiska vinster som kan uppnås genom att stadsdelsnämnderna engageras i "det offentliga rummet". En sådan diskussion förs också i anslutning till den nyligen remitterade utredningen om stadens politiska organisation (SPO). I den utredningen betonas behovet av utökat samarbete mellan facknämnder och stadsdelsnämnder. Stadsdelsförvaltningen anser för sin del att en möjlig utveckling kan vara att stadsdelsnämnderna i viss utsträckning förlitar sig på den kompetens som finns i fackförvaltningarna samtidigt som stadsdelsnämnden ansvarar för frågan och dialogen med medborgarna och lokala intressenter.

Vinterväghållning och barmarksrenhållning

Ett av stadens olösta problem är att hålla staden ren. Om inte anslaget till "fysisk verksamhet" kan öka erfordras ett såväl ökat samarbete med näringsidkare och andra intressenter som effektivisering genom upphandlingar av de entreprenörer som sköter snöröjning, renhållning och parker. Erfarenheterna har visat att stadsdelsnämnderna är framgångsrika när det gäller att engagera lokala krafter i arbetet för en renare stad. Att utveckla detta arbete ytterligare skulle försvåras om uppgiften överfördes till en enda nämnd.

Enligt stadsdelsförvaltningens mening är det dock troligt att upphandlingen av entreprenörer skulle kunna utformas på ett sådant sätt att fler mellanstora entreprenörer etableras och att entreprenörerna utvecklar sin teknik och sina arbetsmetoder. Förmodligen erfordras stora uppdrag för att investeringar i ny teknik ska vara lönsam. Andra upphandlingsmetoder kan enligt stadsdelsförvaltningens mening uppnås utan koncentration av ansvaret till en enda nämnd. Erfarenheter finns av samordnad miljöanpassad upphandling inom staden.

Potential för trafikkontoret

Stadsdelsförvaltningen anser att man kan göra effektiva upphandlingar utan att lämna över denna uppgift till Trafikkontoret och bedömer att det går att ta tillvara samordningsfördelar i upphandlingsarbetet vid samverkan med andra stadsdelsförvaltningar. De problem som därvid nämns i rapporten (bl.a. att uppdrag över flera stadsdelsnämndsområden försvåras och att dessa områden skulle vara väl små) känns inte relevanta. Nuvarande gatudriftkontrakt på Norrmalm har en omslutning om ca 27 mkr, varav ca hälften i City respektive i Vasastan.

Att som det föreslås göra en övergång till central upphandling i takt med att nuvarande avtal löper ut faller på sin egen omöjlighet eftersom stadsdelarnas avtalstider är mycket olika. Detta förhållande är samtidigt en fördel eftersom marknaden har lättare att delta i anbudsgivning som är spridd i tiden. Om man skall överväga ett samlat ansvar i staden för gatudrift måste detta motiveras av andra skäl än de som angetts beträffande upphandling.

Parskötsel

I rapporten föreslås att stadsdelsnämnderna ska få helhetsansvar för parker. Såväl exploatering som vissa stadsgemensamma parker har emellertid undantagits. Vilka parker som därmed avses anges inte. Vidare anser utredningen att stadsdelsförvaltningarna inte behöver någon investeringsbudget eller kompetens för dessa uppgifter eftersom sådan kommer att finnas i fackförvaltningen. Förslaget synes således i huvudsak inte innebära någon förändring i förhållande till nuläget. Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget bör genomföras så att stadsdelsnämnden ska få ansvar och erforderliga medel för alla parker inom stadsdelsområdet utom möjligen Kungsträdgården. Personal för uppgiften bör finnas på stadsdelsförvaltningen men spetskompetens kan finnas i fackförvaltningen. Den föreslagna bemanningen på 10 till 13 medarbetare i fackförvaltningen synes vara i underkant om det inte finns kompetens på stadsdelsförvaltningarna.

Fastighetsförvaltningen

Stadsdelsförvaltningen delar uppfattningen att sambandet mellan fastighetsförvaltningen och övrig verksamhet inom gatu- och fastighetskontoret är svagt. Det synes också riktigt att stadens markinnehav förvaltas av Exploateringskontoret. Stadsdelsförvaltningen har i yttrandet över SPO-utredningen ifrågasatt att SISAB skulle förvalta förskolorna.

Enligt huvudförslaget skulle Saluhallsförvaltningen bli stadens nya fastighetskontor och sortera under samma nämnd som Trafikkontoret och Exploateringskontoret. Därmed skulle uppenbarligen denna nämnd även bli kristidsnämnd och svara för livsmedelsförsörjningen till Stockholm samt viss torghandel. Förslaget skulle medföra att t.ex. de gruppbestäder som förvaltningen hyr i bostadsrätter som staden äger, liksom förvaltningskontoret skulle förvaltas av Saluhallsförvaltningen. Innan ställning kan tas till detta erfordras enligt förvaltningens mening ytterligare utredning.

Organisatoriska konsekvenser för stadsdelsförvaltningarna

I rapporten uppges att uppgifterna inom den fysiska verksamheten som nu utförs på stadsdelsförvaltningarna kräver 75 helårsanställningar. Konsulterna bedömer att de uppgifter som föreslås återtass av fackförvaltningen utförs av 25 helårsarbetare på stadsdelsförvaltningarna men kan utföras av 10 årsarbetare på det nya Trafikkontoret. Konsulterna har inget underlag för att bedöma om de nya uppgifter som läggs på stadsdelsnämnderna inom parkskötsel och strategisk trafikplanering liksom utökad samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna och Trafikkontoret kräver någon personalökning på stadsdelsförvaltningarna. Man bortser också ifrån att SPO-utredningen understryker behovet av engagemang från stadsdelsnämnderna som medborgarföreträdare i den fysiska planeringen. Ett sådant samhällsarbete kräver också medarbetare i stadsdelsförvaltningarna.

Enligt förvaltningens uppfattning överskattar konsulterna det antal medarbetare på stadsdelsförvaltningarna som arbetar med frågor kring gaturenhållning och snöröjning. För Norrmalms del kan två anställningar inbesparas om uppgiften förs över till en central förvaltning. Om stadsdelsnämnden får ett utökat ansvar för parkerna behövs förstärkning med en landskapsarkitekt.

Delegation

Konsulterna föreslår vidare att delegationsordningarna mellan den nya nämnden och stadsdelsnämnderna ska "harmoniseras" så att uppdelningen politik - förvaltning blir mer samstämmig. F.n. är det så att många frågor som är av lokalt intresse, och därmed även av politiskt intresse i stadsdelsnämnden, är delegerade till tjänsteman inom gatu- och fastighetskontoret. Att harmonisera så att medborgarförslag skulle delegeras till tjänsteman på stadsdelsförvaltningarna vore att skadeskjuta hela tanken med medborgarförslag. Att å andra sidan återföra lokala frågor till den politiska nivån i fackförvaltningen verkar inte heller realistiskt. Det vore också i strid med hela idén med lokala nämnder. Lösningen är inte en "harmonisering" utan en ökad decentralisering av lokala frågor till den lokala nivån, d.v.s. till stadsdelsnämnderna.

Markupplåtelser

Uppdelningen mellan stadsdelsförvaltningarna och Trafikkontoret innebär enligt rapporten att vid Trafikkontoret hanteras de upplåtelser som är kopplade till underhållsverksamheten, d.v.s. upplåtelser som medför att man gräver i gatuytan eller på

annat sätt påverkar gatu- eller torgunderhållet. Stadsdelsförvaltningen anser att detta är en klargörande gränsdragning.